

Броварська Д.Б.

студентка Полтавського університету економіки і торгівлі

Керівник: к.е.н., доц. Гусаковська Т.О.

SWOT-АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У сучасних умовах цифровізації стратегічне планування набуває нового змісту. Цифрова трансформація змінює традиційні підходи до управління підприємством, сприяє розвитку електронної комерції, цифрових платформ, хмарних технологій, великих даних та штучного інтелекту. Як зазначає В. Міщенко, цифровізація є важливим чинником стратегічного розвитку економіки та формування нових моделей управління підприємствами [1]. Відповідно, підприємства повинні враховувати цифрові ризики, технологічні можливості та інноваційні тенденції під час формування стратегій розвитку.

Важливу роль у системі стратегічного планування відіграє стратегічний аналіз, який забезпечує інформаційну основу для прийняття управлінських рішень. Стратегічний аналіз передбачає дослідження внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства з метою виявлення факторів, що впливають на його діяльність. До основних завдань стратегічного аналізу належать оцінка конкурентного середовища, аналіз ресурсного потенціалу, визначення ризиків і формування стратегічних альтернатив [2].

Серед сучасних методів стратегічного аналізу особливе місце займає SWOT-аналіз, який є одним із найбільш універсальних і поширених інструментів стратегічного управління. Метод SWOT базується на дослідженні чотирьох складових: сильних сторін підприємства (Strengths), слабких сторін (Weaknesses), можливостей (Opportunities) та загроз (Threats). SWOT-аналіз дозволяє комплексно оцінити стратегічну позицію підприємства, визначити ключові фактори успіху та сформулювати ефективні напрями розвитку.

Класичні підходи до SWOT-аналізу були сформовані у працях М. Портера та інших дослідників стратегічного менеджменту, які підкреслювали важливість оцінки внутрішнього потенціалу підприємства та впливу зовнішнього середовища на його діяльність. Сьогодні SWOT-аналіз активно застосовується не лише у сфері бізнесу, але й у державному управлінні, цифровому розвитку, кібербезпеці та регіональному стратегічному плануванні [3].

Популярність SWOT-аналізу пояснюється його простотою та універсальністю. Використання цього методу дозволяє систематизувати інформацію про діяльність підприємства, визначити стратегічні пріоритети, сформулювати альтернативні варіанти розвитку та підвищити обґрунтованість управлінських рішень. SWOT-аналіз є особливо ефективним у поєднанні з іншими методами стратегічного аналізу, такими як PEST-аналіз, SPACE-аналіз і модель конкурентних сил Портера.

В умовах цифрової економіки SWOT-аналіз набуває особливого значення як інструмент оцінювання рівня цифрової зрілості підприємства. Дослідження сучасних українських науковців підтверджують, що SWOT-аналіз дозволяє

оцінити перспективи впровадження цифрових технологій, визначити рівень цифрової трансформації підприємства та мінімізувати ризики, пов'язані з інноваційними змінами [4]. За допомогою SWOT-аналізу підприємства можуть виявити власні цифрові переваги, оцінити готовність до автоматизації бізнес-процесів і визначити можливості використання сучасних інформаційних технологій.

Крім того, SWOT-аналіз сприяє підвищенню ефективності стратегічного планування в умовах нестабільності ринку та кризових явищ. В умовах воєнних ризиків, економічної нестабільності та швидких технологічних змін підприємства потребують гнучких інструментів управління, які дозволяють своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Саме SWOT-аналіз забезпечує комплексне бачення стратегічної ситуації та дозволяє сформулювати ефективні сценарії розвитку підприємства.

Разом із перевагами SWOT-аналіз має певні обмеження. До основних переваг методу належать простота застосування, універсальність, можливість комплексного аналізу діяльності підприємства та підтримка процесу стратегічного прийняття рішень. Водночас недоліками SWOT-аналізу є суб'єктивність оцінювання, залежність результатів від якості вихідної інформації та недостатня кількісна точність. Тому сучасні наукові підходи рекомендують поєднувати SWOT-аналіз з іншими аналітичними методами для підвищення ефективності стратегічного управління [5].

Таким чином, в умовах цифрової трансформації SWOT-аналіз виступає не лише інструментом оцінки поточного стану підприємства, але й механізмом прогнозування його майбутнього розвитку та забезпечення конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Міщенко В. І. Стратегічне управління процесами цифрової трансформації економіки. *Економіка України*. 2022. № 1(722). С. 67-81. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.01.067>.
2. Porter M. E. *Competitive strategy: techniques for analyzing industries and competitors*. New York : Free Press, 1980. 397 p.
3. Тимошенко, І. О. SWOT-аналіз як фактор стратегічного програмування сталого розвитку на регіональному рівні. *Фінансова система України. Наукові записки. Серія «Економіка»*. 2011. Вип.17. С. 144-151.
4. Хімич С. В. Застосування SWOT-аналізу: інструменту для оцінювання рівня цифрової трансформації промислових підприємств. *Український економічний часопис*. 2024. №3. С. 104–107. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-3-18>.
5. Степанець І. Аналіз інструментів стратегічного планування для розвитку сільського господарства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. №332(4). С. 115-118. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-332-16>.